

Aquest any 2010 es commemora el cinquantè aniversari de la promulgació de la Compilació de dret civil de Catalunya per la Llei 40/1960, de 21 de juliol.

L'any 1704 es publicava la tercera recopilació de les *Constitucions i altres drets de Catalunya*, que, entre altres, recollia les institucions del dret civil català de caràcter general vigents al nostre país. Aquesta fou la darrera recopilació de dret català. El Decret de Nova Planta del 1716 abolí les institucions i el dret públics del Principat, però conservà els seus drets civil, mercantil, penal i processal civil i criminal.

Amb la Constitució de Cadis del 1812 s'inicià el procés de codificació general a l'Estat espanyol entorn del dret castellà, però s'admetia la possibilitat que poguessin perviure algunes variants en els àmbits civil, mercantil i penal; eren els que començaven a denominar-se *drets forals*.

Assolida la unificació del dret públic en el marc del nou règim constitucional, malgrat tot continuà la codificació dels ordenaments penal i mercantil. Però quedava pendent la del dret civil.

Fracassat el projecte de Codi civil del 1851, mitjançant el Reial decret de 2 de febrer de 1880 s'acordà incorporar a la Comissió General de Codificació un vocal representant de cada territori foral per tal de redactar en sis mesos una memòria que contingués els principis i les institucions de dret foral que per la seva importància calgués mantenir. Per Catalunya fou nomenat Manuel Duran i Bas, que el 1882 va redactar la seva memòria sobre el dret català.

Ja la Llei de bases d'11 de maig de 1888 va disposar que els territoris que tenien institucions forals les conservarien i que aquestes no es veurien afectades pel Codi civil de l'Estat que s'havia de promulgar (si bé aquest n'esdevindria dret supletori). Així mateix, s'ordenava al Govern que elaborés i presentés, sota la fórmula d'apèndixs al Codi civil, les recopilacions de les institucions forals que calia conservar en cada territori on existien.

No fou fins el 1899 que el Govern nomenà unes comissions especials compostes per lletrats d'aquells territoris per a fer aquesta feina. Després de recollir

diversos informes del Col·legi d'Advocats i Notaris de Catalunya, de l'Acadèmia de Jurisprudència i Legislació, etcètera, el 1930 es presentà un projecte d'apèndix de dret català al Codi civil, amb les institucions que es consideraven vives amb caràcter general.

El 1946 se celebrà a Saragossa el Congrés Nacional de Dret Civil, on es demanà al Govern que finalment es dugués a terme la recopilació de les institucions forals territorials, i així ho ordenà el Decret de 23 de maig de 1947, pel qual es creaven noves comissions encarregades d'elaborar les compilacions. La de Catalunya es creà el 10 de febrer de 1948 i estava integrada per juristes del nostre país. Partint de l'avantprojecte del 1930 i d'altres informes i treballs que s'elaboraren, l'avantprojecte definitiu es presentà finalment el 1955. El text definitiu de la Compilació, prèviament discutit en el si de la Comissió General de Codificació, s'aprovà el 1960, cosa que ara es commemora.

La Compilació consta d'un títol preliminar i de quatre llibres («De la família», «De les successions», «Dels drets reals», «De les obligacions i els contractes i la prescripció») dividits en títols, seccions, capítols i tres-cents quaranta-quatre articles, i es refereix especialment a les matèries de dret successori i de família. Promulgada oficialment en castellà, el Col·legi d'Advocats de Barcelona en publicà la versió catalana el 1963.

Malgrat les seves mancances, aquesta Compilació va significar la plasmació de les principals institucions del dret civil català en un text legal després de segles d'existència i va assegurar-ne la pervivència. I constituí el punt de partida de la recuperació del dret civil català, que ha donat lloc actualment a l'existència d'un codi civil propi.

Per tal de commemorar aquest fet, s'ha creat la Comissió Gestora del Cinquantè Aniversari de la Compilació del Dret Civil de Catalunya, de la qual formen part representants dels òrgans següents: el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, la Fiscalia del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, l'Escola Judicial, la Comissió Jurídica i Assessoria de la Generalitat de Catalunya, l'Acadèmia de Jurisprudència i Legislació, el Col·legi de Notaris, el Deganat Autònom dels Registradors, el Consell de Col·legis d'Advocats de Catalunya, el Col·legi d'Advocats de Barcelona, el Consell de Col·legis de Procuradors de Catalunya, l'Institut d'Estudis Autònoms, l'Observatori de Dret Privat, la Facultat de Dret de la Universitat de Barcelona, la Facultat de Dret de la Universitat Pompeu Fabra, la Facultat de Dret de la Universitat Autònoma de Barcelona, la Facultat de Dret i Economia de la Universitat de Lleida, la Facultat de Ciències Jurídiques de la Universitat Rovira i Virgili, la Facultat de Dret de la Universitat de Girona, la Facultat de Dret ESADE de la Universitat Ramon Llull, la Facultat de Ciències Jurídiques i Polítiques de la Universitat Internacional de Catalunya, la

Universitat Oberta de Catalunya i la nostra Societat Catalana d'Estudis Jurídics, de la Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'Institut d'Estudis Catalans.

I aquest cicle de conferències s'emmarca en el conjunt d'actes i activitats que al llarg de l'any 2010 es duran a terme per a celebrar aquesta efemèride. De fet, el cicle de la nostra Societat és la primera actuació que es du a terme.

El cicle s'inaugura el proper dia 24 de febrer amb la primera conferència, que serà a càrrec del doctor Juan Baró Pazos, catedràtic d'Història del Dret i de les Institucions de la Universitat de Cantàbria i especialista en tot el procés de codificació general i foral a l'Estat espanyol.

L'acte serà presidit per la directora general de Dret i Entitats Jurídiques del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya, la senyora M. Elena Lauraba Lacasa, i pel senyor Josep Cruanyes, president de la Societat Catalana d'Estudis Jurídics.

Seguiran després altres conferències que ja figuren en la targeta tramesa a aquest efecte.

Barcelona, 19 de febrer de 2010